

Natur- og Miljøstation

på Pumpehusgrunden ved Damhussøen

Revideret projektforslag 2025



Revideret projektforslag

Introduktion

Vanløse Lokaludvalg har i de sidste 9 år arbejdet på en Natur- og Miljøstation på Pumpehusgrunden ved Damhussøen, hvorved grunden kan udnyttes optimalt. Vanløse Lokaludvalg har påtaget sig miljøopgaven og ønsker i den sammenhæng et sted, hvor bydelens lokale aktører kan mødes og sammen med lokaludvalget løfte natur- og miljøopgaven. Formålet med Natur- og Miljøstationen er derfor at skabe et samlingssted for oplysning, undervisning, udveksling af erfaringer, nytænkning og udvikling inden for natur- og miljøproblematikken. Alle elementer der understøtter pkt. 8.8 i Københavns Kommunes aktuelle udkast til Klimahandleplan 2026-2028. Med en Natur- og Miljøstation på pumpehusgrunden skabes der således en grøn og blå naturakse fra Harrestrup Å gennem Damhusengen og Damhussøen og videre gennem Damhusåen i Vigerslevparken til Kalveboderne. Projektet er allerede beskrevet i lokaludvalgets Bydelsplan 2017-21 samt i den aktuelle bydelsplan for Vanløse 2023-27. Projektet er ligeledes skrevet ind i den eksisterende Udviklingsplan for Damhussøen, Damhusengen og Krogebjergparken fra 2017 samt i den udviklingsplan for området der pt. er under udarbejdelse, hvor det reviderede projekt vil blive endeligt justeret.

Vanløse Lokaludvalg har inddraget Damhusengens Skole, Ungeværket Vanløse (herunder Fritidsklubben *Sejlklubben* som er nabo til Pumpehusgrunden), Energi & Vand, Afdelingen for Bæredygtig Udvikling, Damhusengens Bilaug, Enggruppen og Enggruppens høslæt-lav samt andre frivillige aktører i udformningen af projektet. I øjeblikket er der på grunden opsat en midlertidig Natur- og Miljøstation i form af Bilaugets bistader og skur som indgår i de omkringliggende skolars og institutioners naturundervisning, hvilket spiller godt sammen med pkt. 8.6 og 8.7 i Københavns Kommunes aktuelle udkast til Klimahandleplan 2026-2028.

Der er givet dispensation i forhold til søbeskyttelseslinjen.

De fysiske rammer

Natur- og Miljøstationen vil bestå af en 80 m² dome til udstillinger, undervisning, møder og akustisk musik m.m. En 75 m² bygning med solpaneler og grønt tag indeholdende et naturværksted, hvor der er plads til undervisning og eksperimenter samt toilet og depot. Der vil derudover være mulighed for en 50 m² dyrstald til ponyer, køer eller geder til midlertidig afgræsning af punktvisse områder på engen,

hvis det viser sig, at Teknik- og Miljøforvaltningen går videre med pilotprojektet omkring græsning af dyr. Skulle det blive aktuelt vil værkstedet blive placeret der, hvor Bilaugets skur er placeret aktuelt. Bilaugets aktiviteter vil der kunne skabes plads til i værkstedet.

Kortfattet beskrivelse af bygningerne i det reducerede projekt

Generelt bør der bruges bæredygtige materialer i det omfang, det er muligt. Det endelige projekt udføres i samarbejde med de forskellige interessenter.

Dome 80 m2 til undervisning, udstillinger, møder, og akustisk musik m.m.

Let trækonstruktion på punktfundament.

Isoleret med biomateriale.

Flisegulv på grus.

Termoruder med hærdet glas.

Hvidt Noxout tagpap der reflekterer solens varmestraler og nedbryder partikelforurening. Opvarmes med strålevarme.

Værkstedbygning 75 m2 med værksted, depotrum, og toilet.

Let trækonstruktion.

Isoleret med biomateriale.

Beklædning af flammebehandlet Douglasgran.

Grønt tag.

Indbyggede solpaneler.

Gulv støbt af Futurecementbeton med klinker.

Opvarmes med luft til luft varmeveksler.

Økonomi

Anlæg 2025/2026:

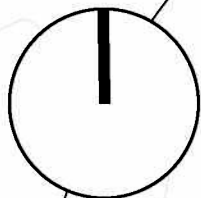
2025: 300.000 kr. til detailprojektering, ansøgninger og udbud.

2026: 3.000.000 kr. til gennemførelse af byggeriet.

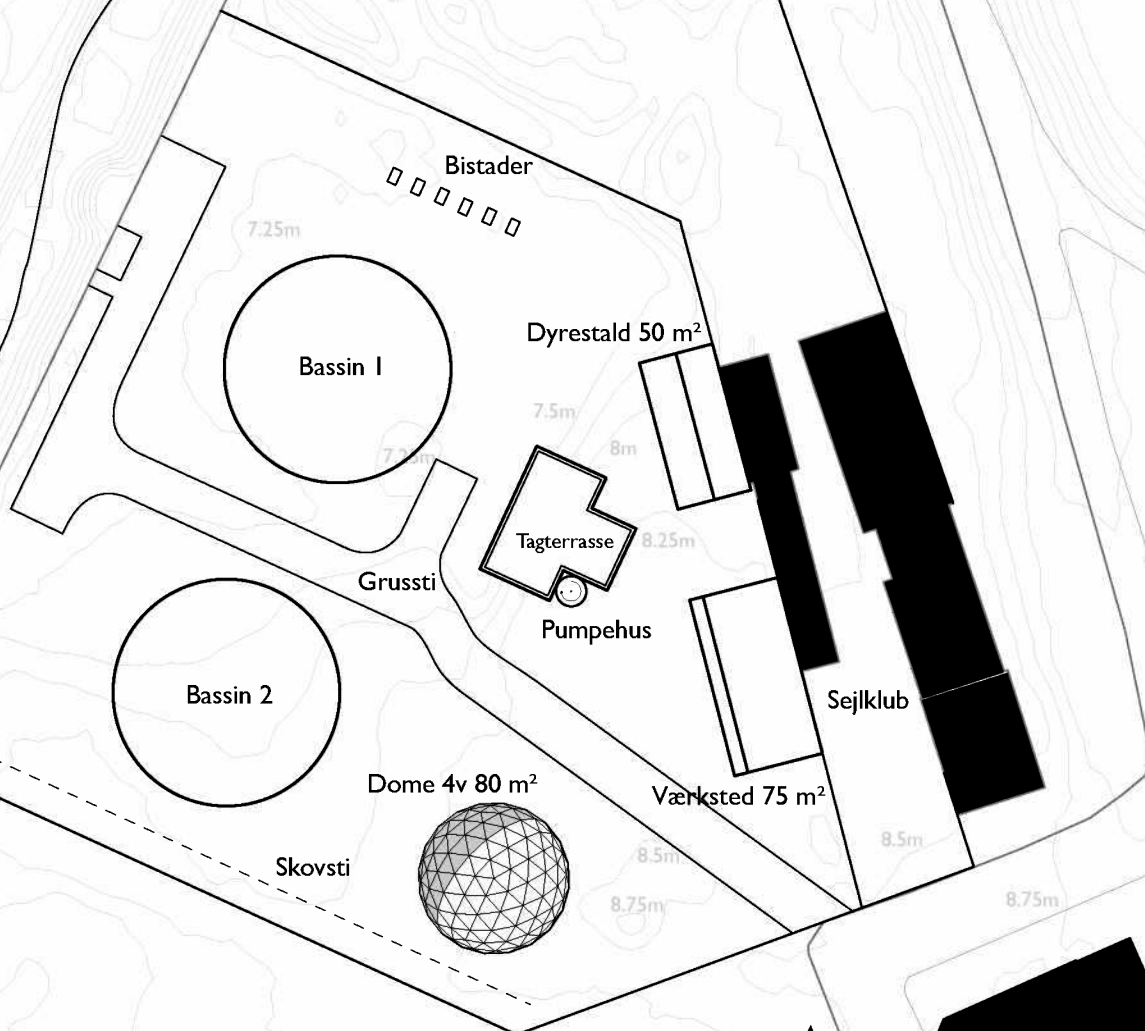
Prisoverslag for byggeomkostninger:

150 m2 af ca. kr. 20.000 pr. m2.

Nord



Frilagt Å



Aktivitets-og festplads
med direkte tilkørsel

Revideret forslag til Natur- & Miljøstation ved Damhussøen

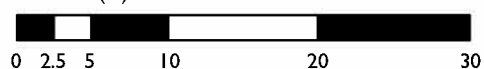
Dome, værksted & dyrestald

Mål 1:500 - A4

28.01.2025

Optegning: AIMING SPACES

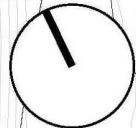
Målestok (m)



Damhussøen

Bådebro

Nord



Bistander

Dyrestald 50 m²

8.75m

9m

Bassin I

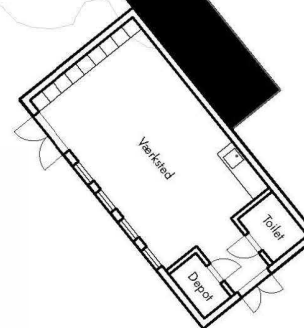
7.5m

8m

8.25m

Tagterrasse

Pumpehus



Sejlkлуб

8.5m

Værksted 75 m²

Grussti

Frilagt Å

Bassin 2

Dome 4v 80 m²

8.5m

8.75m

Café

8.75m

Tilkørsel

8.25m

8.5m

Aktivitets-og festplads
med direkte tilkørsel

**Revideret forslag til
Natur- & Miljøstation
ved Damhusøen**

Dome, værksted & dyrestald

Mål 1:200 - A3

28.01.2025

Optegning: AIMING SPACES

Målestok (m)



Grønt tag

Solceller

2500

0009

Værksted

Toilet

Depot

12500

Revideret forslag til
Natur- & Miljøstation
ved Damhus søen

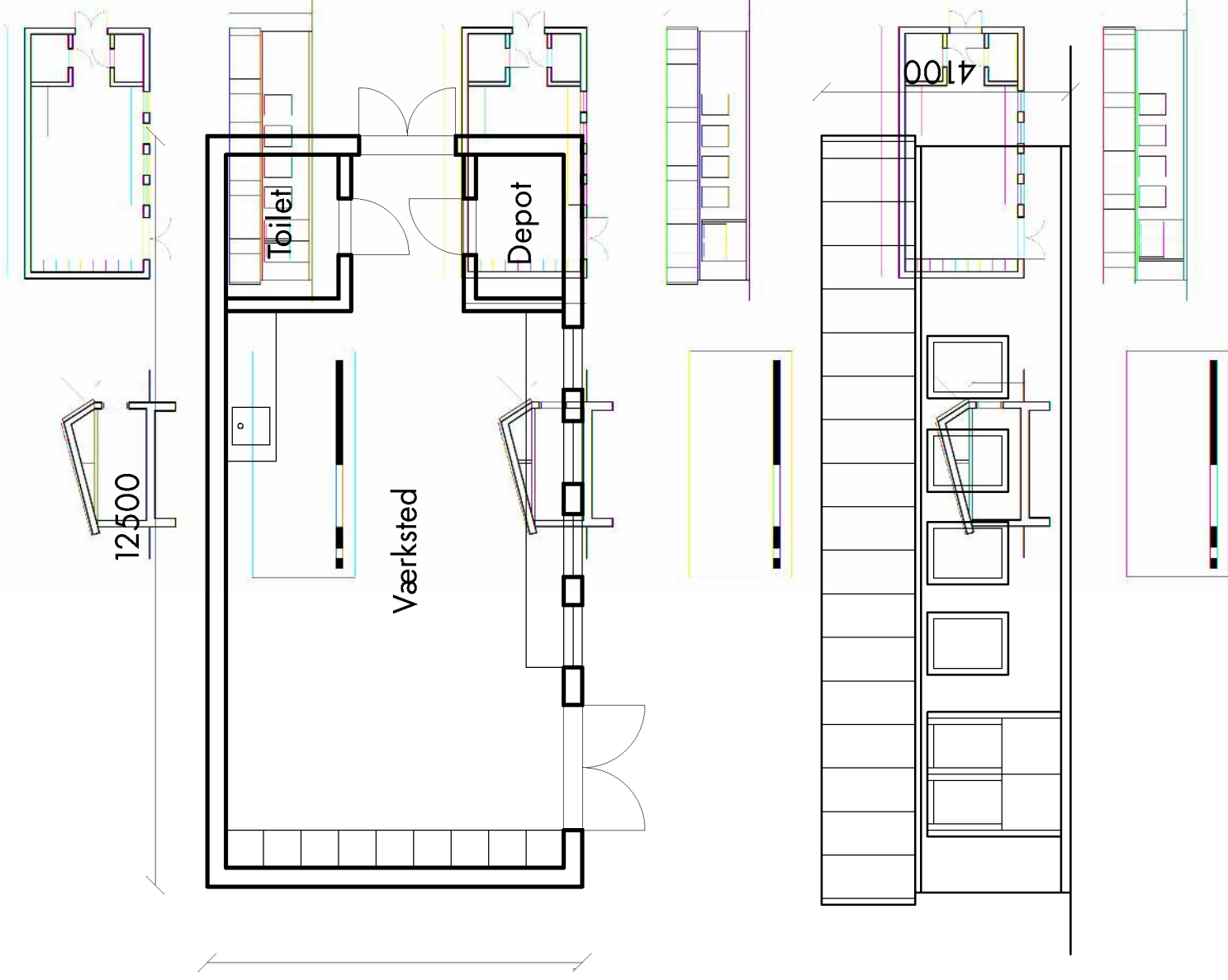
Værksted

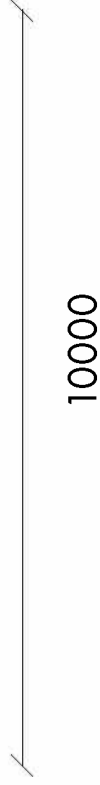
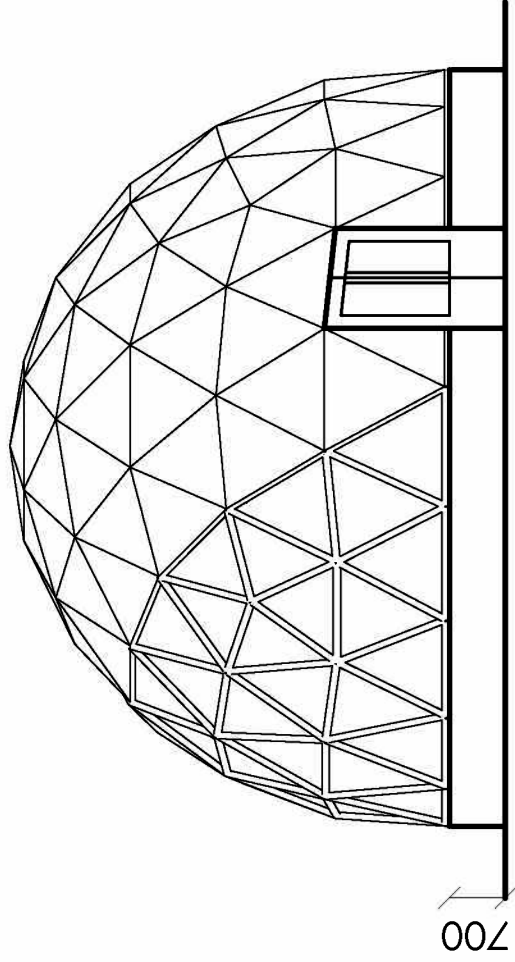
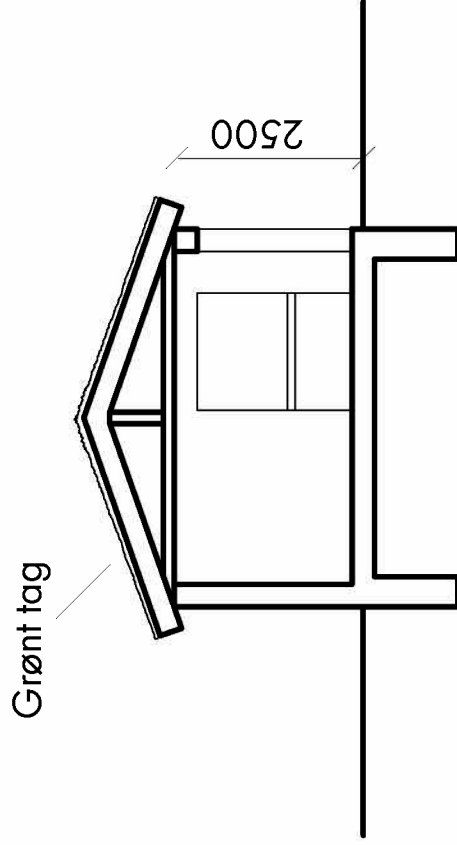
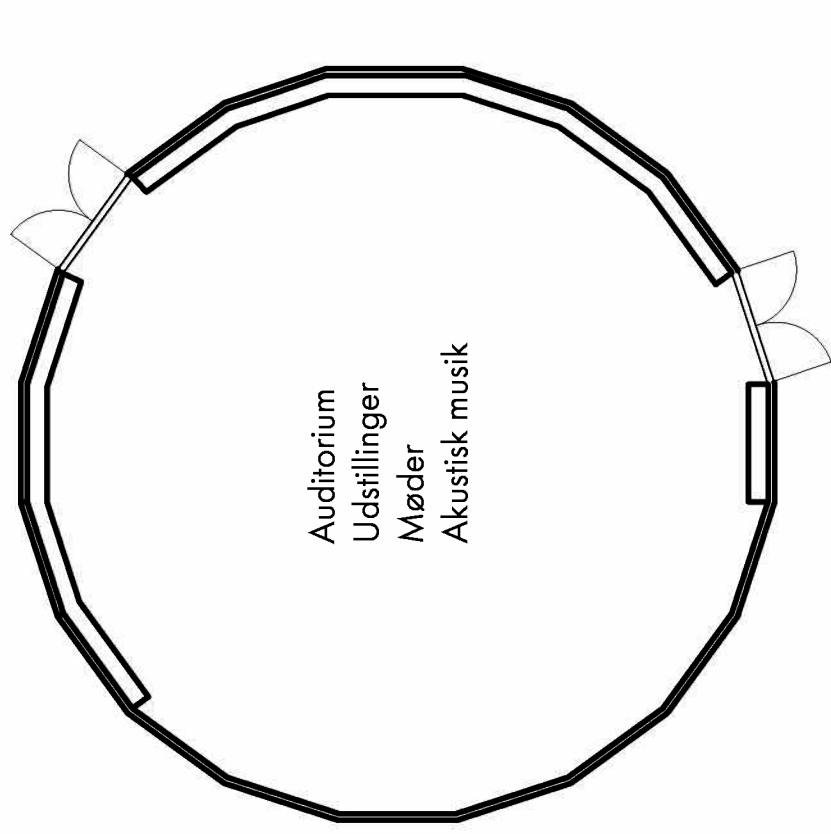
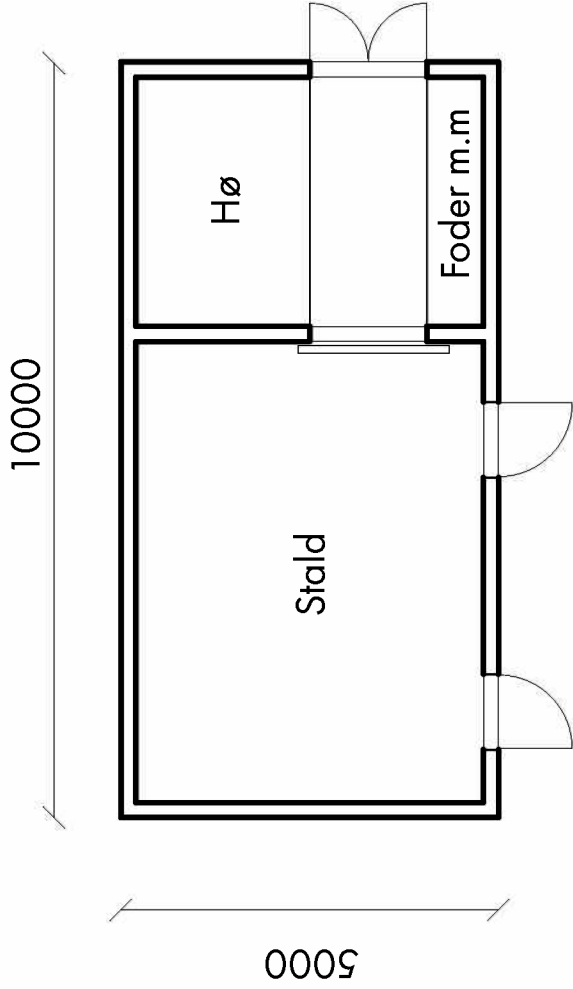
Mål 1:100 - A4

28.01.2025

Optegning: AIMING SPACES

Målestok (m)





**Revideret forslag til
Natur- & Miljøstation
ved Damhussøen**
Dyrestald og dome
Mål 1:100 - A4
28.01.2025
Optegning: AIMING SPACES
Målestok (m)

0

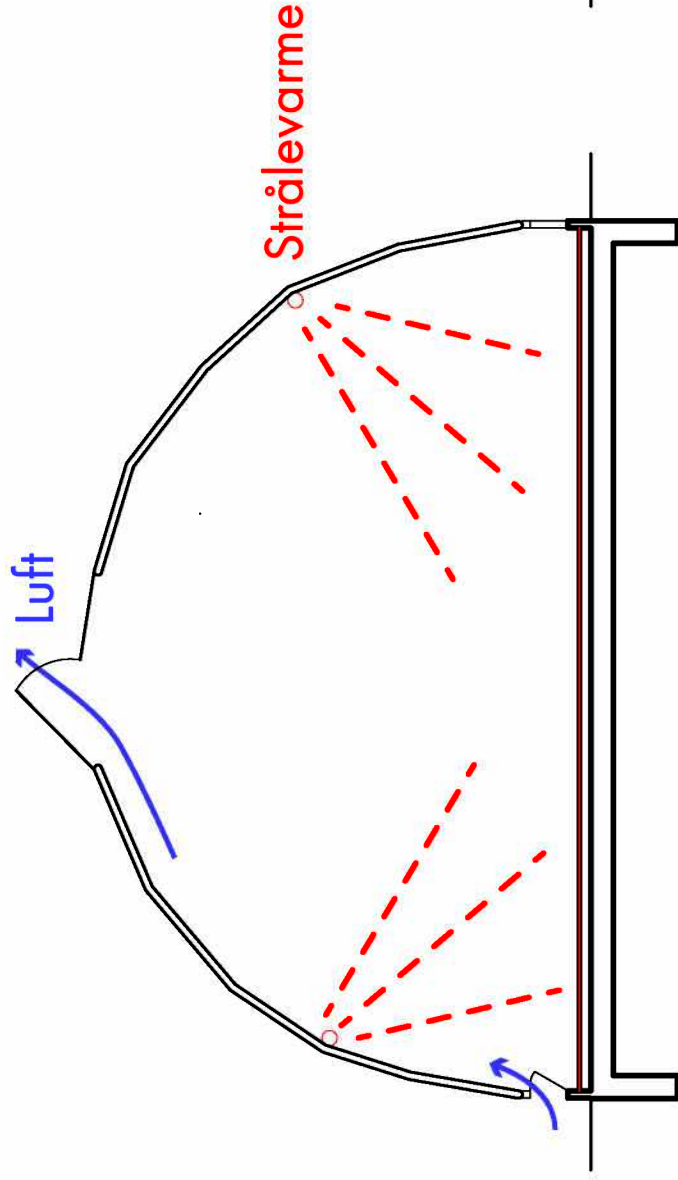
0.5

1

2

5

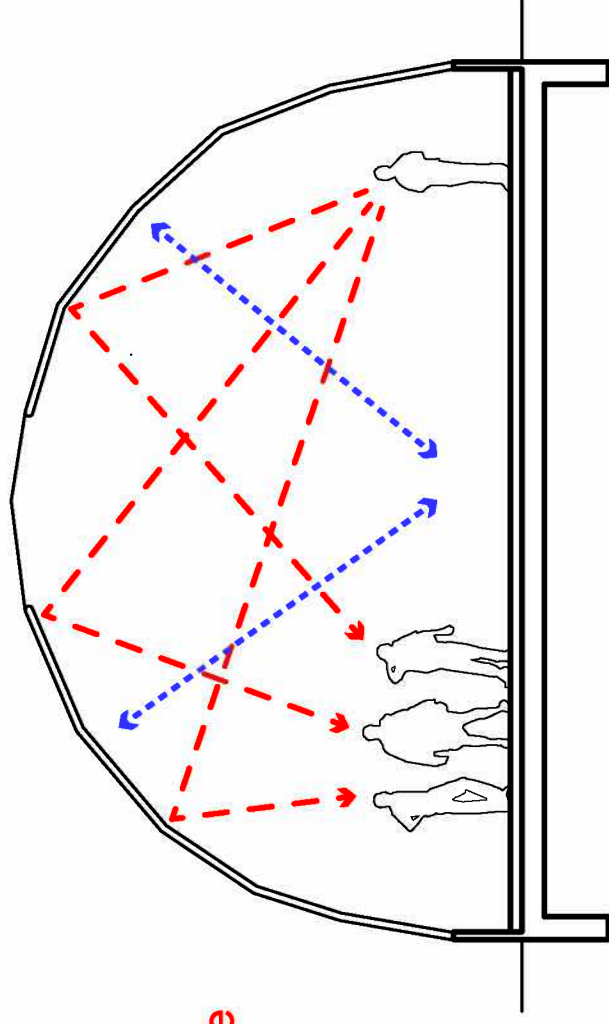
10



Aircondition

Når man opholder sig i domen, kan der tændes for strålevarmeelementer på 10-15 kw. Det virker, som når man i vindstille frostvejr opholder sig i solen. Går man ind i skyggen, bliver det koldt igen. Når domen forlades, slukkes der for solen.

Ved for høj varme i domen, kan 5 trekanter i toppen åbnes, så den varme luft kan slippe ud, og lemme i soklen åbnes, så frisk og kølig luft kan komme ind. Alt styres elektronisk med teknologi der bruges i drivhuse.



Akustik

Domens form giver nogle specielle akustiske effekter. Det bevirker, at man kan tale i den ene side af rummet, og lyden koncentrerer sig i den modsatte side. Man kan altså tale til mange mennesker uden mikrofon. Det samme gælder for akustisk musik, som kan spilles uden forstærkeranlæg.

Opholder man sig midt i domen, kastes lyden tilbage fra alle sider, og man kan nyde sin egen musik i stereo.

Aktører og brugere

Natur- og Miljøstationen vil med sine fysiske rammer og faciliteter imødekomme efterspørgslen på undervisning, oplysning og aktiviteter i naturen. Som samlingssted for skole, fritidsklub/ungeværk, formidlingscentre og lokale aktører vil Natur- og Miljøstationen ligeledes skabe rum og mulighed for større samarbejde på tværs. Herunder er der indsat korte beskrivelser af, hvordan de nævnte aktører har beskrevet, de vil anvende Natur- og Miljøstationen.

Damhusengens Skole

Natur- og Miljøstationen skal være en del af Damhusengens Skoles identitet. Vi ønsker en skole, hvor naturen bliver en del af undervisningen, men også en skole hvor børnene og de unge selv bevæger sig ud i den omgivende natur. Her vil Natur- og Miljøstationen spille en central og vigtig rolle, og med dens dome og værksted, blive et oplagt sted at henlægge egne undervisningsaktiviteter for både indskoling, mellemtrin og udskoling. Når undervisningen i uderum bliver en naturlig del af det didaktiske grundlag, nedbrydes "vanetænkning" i undervisningen, og nye og mere kreative, praksisnære kompetencer opbygges. Det bliver ligeledes en kraftig kapacitetsudvidelse af Damhusengens Skoles udelæringsrum.

Energi & Vand

Energi & Vand – Greater Copenhagen Living Lab arbejder for at skabe bæredygtige byer gennem pædagogiske virkemidler. Vi underviser i klimatilpasning med udgangspunkt i Harrestrup Å-projektet, der er Danmarks største blå og grønne klimatilpasningsprojekt, som omfatter både Damhussøen og Damhusengen. Her vil en Natur- og Miljøstation med formidlingsdome gøre undervisning af Harrestrup Å-projektet konkret og praksisnær ved at kunne undersøge påvirkningen af flora, fauna og biodiversitet samt abiotiske faktorer ifm. skybrud og oversvømmelser. Energi & Vand modtager også voksne besøgsgrupper fra ind- og udland, der ønsker at blive inspireret af bæredygtige byløsninger fra København. Også her vil en ny Natur- og Miljøstation kunne benyttes som et besøgsmaal og en formidlingsbase.

Afdelingen for Bæredygtig Udvikling

Afdelingen for Bæredygtig Udvikling arbejder for en bæredygtig omstilling af samfundet gennem uddannelse af fremtidens medborgere, ledere og medarbejdere. En Natur- og Miljøstation udformet som en dome vil være et nyt synligt og involverende læringsmiljø i storbyen og give mulighed for at udvide bynær naturformidling. I domen og den tilstødende eng vil vi via naturvejledning styrke vores formidling af naturen i byen og vise, at biodiversitet ikke kun er en abstrakt størrelse.

Afdelingen for Bæredygtig Udvikling ser domén som et nyt naturlæringsrum i storbyen, som kan benyttes som base for vores naturvejledning. Natur- og Miljøstationen vil kunne forøge naturvejledningskapaciteten i t. og sø væsentligt, da afdelingen ikke råder over tilsvarende formidlingsstationer.

Damhusengens Bilaug

Damhusengens Bilaug indgår allerede i samarbejde med skolernes og institutionernes undervisning om flora og fauna.

Enggruppen og Enggruppens Høslæt

Enggruppen er et netværk af alle Damhusengens og -søens brugere, der koordinerer de forskellige interessenteres behov. Enggruppen samarbejder med Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening m.fl. Enggruppens Høslæt underviser i lesning og kan udføre høslæt på engen til vinterfoder til de mulige græssende dyr. Høslætvet deltager også i naturpleje af Damhusengens kær.

Vanløse Lokaludvalg

Vanløse Lokaludvalg vil med ansvar for den lokale miljøopgave benytte Natur- og Miljøstationen som formidlingsbase for interesserede borgere i lokalsamfundet samt mødested for lokale aktører til udvikling af den lokale natur- og miljøopgave. Derudover vil Natur- og Miljøstationen bruges som udgangspunkt for Vanløse Lokaludvalgs mange blå og grønne projekter, blandt andet klimaindsatser og biodiversitetsprojekter.

Bæredygtighedsprofil

BUF (Område Vanløse/Brønshøj) og Afdelingen for Bæredygtig Udvikling har aftalt at udvikle en fælles bæredygtighedsprofil for ungdomsklubben i området. Denne bæredygtighedsprofil vil rumme en række aktiviteter om bæredygtighed, fra åbne fritidstilbud fordelt over hele byen til holdaktivitet om specifikke emner samt kompetencegivende aktiviteter. Natur- og Miljøstationen med Dome og værksted vil udgøre en naturlig base for ungdomsklubprofilen om bæredygtighed.

I "Ungeværket" i Vanløse (for unge 14-18 år) ønsker vi at kunne tilbyde de unge muligheden for at være en del af et forpligtende fællesskab. Vi vil inddrage de unge med henblik på at få dem engageret i den demokratiske proces og bidrage til den gode fortælling om bæredygtighed, biodiversitet og verdensmålene. Med Natur- og Miljøstationen bliver formidlingen konkretiseret og gør det muligt at have en styrket profil omkring bæredygtighed.

Ungeværket i Vanløse vil udnytte mulighederne for at binde projekter om bæredygtighed og biodiversitet op på projekter, som skal begynde allerede i vores yngste årgange, så vi får forankret kendskabet til Natur- og Miljøstationen på alle Fritidscentrets afdelinger.

Damhusengens Skole og Energi & Vand har tidligere haft et 2-årigt partnerskab, der havde til formål at inddrage, involvere og samskabe "Damhusengen som være- og lærerum". Formålet var at uddanne en ny generation af aktive medborgere i bæredygtighedens navn. Ved fremtidige partnerskaber vil en Natur- og Miljøstationen være et spændende være- og lærerum, som kan styrke den faglige læring, øge forståelsen for Harrestrup Å, børnenes trivsel og interesse for natur og friluftsliv.